

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل
معاونت آموزشی-مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

نظام جامع ارزیابی دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی بابل

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی با همکاری اداره ارزشیابی و امتحانات معاونت آموزشی
شهریور ۹۷ (منضم به الحاقیه آزمونهای مجازی خرداد ۹۹)

فهرست

صفحه	موضوع
۱	مقدمه
۴	اصول و اهداف ارزیابی
۴	ابزارهای ارزیابی
۵	برنامه زمانبندی
۶	روش تعیین حد نصاب
۶	ارائه بازخورد
۷	حراست آزمون
۷	ملاحظات اخلاقی
۸	چارت ابزار ارزیابی در مقاطع مختلف تحصیلی
۹	چارت فرایند ارزشیابی سوالات امتحانی

مقدمه:

یکی از قسمت‌های اصلی یک برنامه درسی روش ارزیابی فراگیران است. ارزیابی صحیح می‌تواند با هدایت مدرسان و فراگیران تاثیرات قابل توجهی را بر کل برنامه درسی اعمال کرده و بیشتر از هر عامل دیگری در موفقیت یک برنامه تاثیر گذار باشد. حرکت به سمت آموزش مبتنی بر توانمندی، نیاز به استفاده از روشهای ارزیابی، به صورت هدفمند و معنا دار را به وجود آورده است.

ارزیابی یکی از جنبه های مهم در فرآیندهای آموزشی بوده و این امکان را فراهم می سازد تا بر اساس نتایج آن نقاط قوت و ضعف آموزش شناسایی و با تقویت جنبه های مثبت و رفع نارسایی ها در ایجاد تحول و اصلاح نظام آموزشی گام های مناسبی برداشته شود. ارزیابی موثر علاوه بر ایجاد انگیزه در دانشجویان، به مدرسین و مسئولین برای تصمیم گیری های مهم در ابعاد مختلف فرآیند یاددهی یادگیری کمک می کند. ارزیابی فراگیران پزشکی یکی از روشهای - تضمین پاسخگویی به مردم و در سطح کلان جامعه است. از طریق ارزیابی ما میتوانیم اطمینان حاصل کنیم که پزشکان آینده مهارتها و شایستگیهای لازم برای عملکرد خود به عنوان پزشک را کسب نموده و برای برآوردن نیازهای سیستم مراقبتهای سلامتی صلاحیت دارند.

با توجه به اهمیت ارزیابی دانشجو در ارتقای یادگیری، بهبود کیفیت آموزش و اطمینان از کیفیت دانش آموختگان، لازم است دانشگاه های علوم پزشکی رویکردی جامع و نظام مند به ارزیابی دانشجو داشته باشند تا از تناسب آن با برنامه های آموزشی اطمینان حاصل کنند. اهمیت این موضوع به اندازه ای است که بخش نسبتاً عمده ای از استانداردهای اعتباربخشی در رشته های مختلف علوم پزشکی به استقرار رویکردی نظام مند به ارزیابی دانشجو اختصاص دارد.

برنامه جامع ارزیابی فراگیران گروههای پزشکی با هدف تربیت دانش آموختگان توانمند در این تدوین شده است. امیدواریم سر آغاز مناسبی برای رویکرد نظام مند به مقوله ارزیابی فراگیران باشد.

اصول و اهداف ارزیابی:

- تعیین میزان دستیابی به اهداف یادگیری
- حمایت از یادگیری فراگیران
- ترغیب و تشویق فراگیران به مطالعه و یادگیری
- اطمینان از تربیت فراگیران توانمند، ماهر و کارآمد
- ارائه بازخورد مناسب به دانشجویان پیرامون نقاط ضعف و قوت آن ها
- استفاده از نتایج ارزیابی دانشجویان توسط مدرسین و مسئولین برای تصمیم گیری های مهم در ابعاد مختلف
- فرآیند یاددهی- یادگیری
- ارائه گواهی و قضاوت در مورد توانمندیهای فراگیران
- پیش بینی عملکرد آینده فراگیران

الف) ابزارهای ارزیابی:

یکی از چارچوب هایی که در انتخاب روش های ارزیابی دانشجو کمک کننده است، هرم توانمندی های میلر است که در سال ۱۹۹۰ توسط جرج میلر به منظور ارزیابی توانمندی ها در محیط بالینی ارائه شد که قابل استفاده در برنامه های آموزشی مختلف در علوم پزشکی است. هرم میلر از چهار سطح تشکیل شده است که پایین ترین سطح آن "میداند" به سنجش دانش و سطح دوم آن "میداند چگونه" به ارزیابی صلاحیت ها و دو سطح بعدی "نمایش میدهد" و "انجام میدهد" به ارزیابی عملکرد و اقدام می پردازد. استفاده از این الگو برای انتخاب ابزار ارزیابی آزمون مفید است. مهم است که حداقل یک یا دو ابزار ارزیابی برای هر سطح از این هرم انتخاب شود تا توانایی داوطلب به صورت جامع و کامل مورد ارزیابی قرار گیرد.

Miller - Van der Vleuten learning assessment pyramid

ابزارهای ارزیابی	سطح ارزیابی
آزمون های شفاهی سوالات تشریحی گسترده پاسخ سوالات تشریحی کوتاه پاسخ سوالات چند گزینه ای سوالات جورکردنی گسترده	می داند و می داند چگونه
آسکی (OSCE)، (آسلی) OSLE، (موارد بالینی کامل، موارد بالینی کوتاه)	نمایش میدهد چگونه
تمرین ارزیابی بالینی کوتاه (Mini-CEX)، مشاهده مستقیم مهارت های عملی (DOPS)، لاگ بوک (Log Book)، (لب بوک (Lab Book (و....)	انجام می دهد

ضروری است دانشکده های تابعه از روش های متنوع ارزیابی دانشجو متناسب با اهداف و پیامدهای دوره استفاده نمایندبا توجه به . مقاطع مختلف تحصیلی موجود در دانشگاه علوم پزشکی بابل که شامل آزمونهای پایان ترم مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکترا و آزمونهای علوم پایه و کارورزی در رشته های پزشکی عمومی و دندانپزشکی عمومی و آزمونهای مربوط به دوره مقدمات بالینی و کارآموزی رشته های پزشکی و آزمونهای ارتقا و گواهی نامه دستیاران تخصصی پزشکی و دندانپزشکی می باشد که ارزشیابی فراگیران بر اساس نمودار پایان متن صورت میگیرد.

آزمون های مجازی:

آزمون های الکترونیک پایان ترم و آزمونهای ترم تابستانی که بصورت مجازی می باشد؛ طبق دستورالعمل کمیته آموزش مجازی دانشگاه بر اساس آیین نامه ابلاغی از وزارت متبوع برگزار می گردد. آزمون های جامع الکترونیک میان دوره علوم پایه پزشکی و دندانپزشکی و پیش کارورزی پزشکی طبق دستورالعمل ابلاغی از وزارت متبوع برگزار میگردد.

ب) برنامه زمانبندی:

برنامه زمانبندی امتحانات (شامل زمان شروع و پایان امتحانات پایان ترم) هر ساله در ابتدای شروع سال تحصیلی پس از نظرخواهی معاونت آموزشی از دانشکده های تابعه و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه جهت اجرا، ابلاغ می گردد. امور آموزش دانشکده بایستی، زمان و مکان برگزاری آزمون را در شروع ترم تحصیلی، به دانشجویان اطلاع رسانی کند.

ج) روش تعیین حد نصاب:

تعیین حد نصاب یا استاندارد، نمره ای منحصر به فرد است که مرز بین افرادی که عملکرد خوب داشته یا نداشته اند را مشخص می کند. تعیین حد نصاب روشی نظام مند برای جمع آوری قضاوت‌های ارزشی، رسیدن به اجماع نظر و بیان توافق نظر به عنوان یک نمره منفرد در آزمون است که به دو گروه روش های هنجار محور و روش های ملاک محور تقسیم می شوند.

۱- روش های هنجار محور: در این روش ها احتمال قبولی یا رد یک فراگیر در آزمون به عملکرد سایر فراگیران وابسته است و تعداد قبولی در آزمون از قبل مشخص است.

۲- روش های ملاک محور: در این روش ها ملاک قبولی از قبل مشخص می شود. بدین ترتیب تصمیم گیری در مورد رد یا قبولی یک داوطلب مشخص، وابسته به عملکرد دیگر داوطلبان خواهد بود.

با توجه به این که آزمون های تکوینی بیشتر با هدف اصلاح یادگیری و بهبود وضعیت انجام می شوند، اساتید می توانند هم از روش های ملاک محور و هم روش هنجار محور جهت تعیین قبولی افراد استفاده کنند. ولی آزمون های تراکمی حتما باید ملاک محور باشند و ملاک قبولی از پیش تعیین شود. حدنصاب قبولی مطابق با ضوابط کوریکولوم آموزشی دوره ها تعیین می گردد.

د) ارائه بازخورد:

ارائه بازخورد (Feedback) مهمترین عامل یادگیری بوده و قلب آموزش پزشکی محسوب می شود. بازخورد مناسب فراگیران را از میزان پیشرفت یا کمبودها آگاه می کند و آنها را به درگیر شدن در فعالیت های مناسب یادگیری هدایت می کند. ضروری است دانشکده های تابعه، با توجه به نقش بازخورد مناسب در بهبود یادگیری و عملکرد دانشجویان، ساز و کاری برای ارائه بازخورد به فراگیران متناسب با هدف آزمون و امکانات و ظرفیت دانشکده تعیین کنند.

- استاد یا اساتید هر درس یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجوی در آن درس یا بخش را حداکثر ظرف ده روز پس از برگزاری امتحان آن درس، به آموزش دانشکده تسلیم نمایند.
 - پس از اعلام نمره توسط آموزش، دانشجو میتواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتبا به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.
 - اداره آموزش دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.
- تبصره:** نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

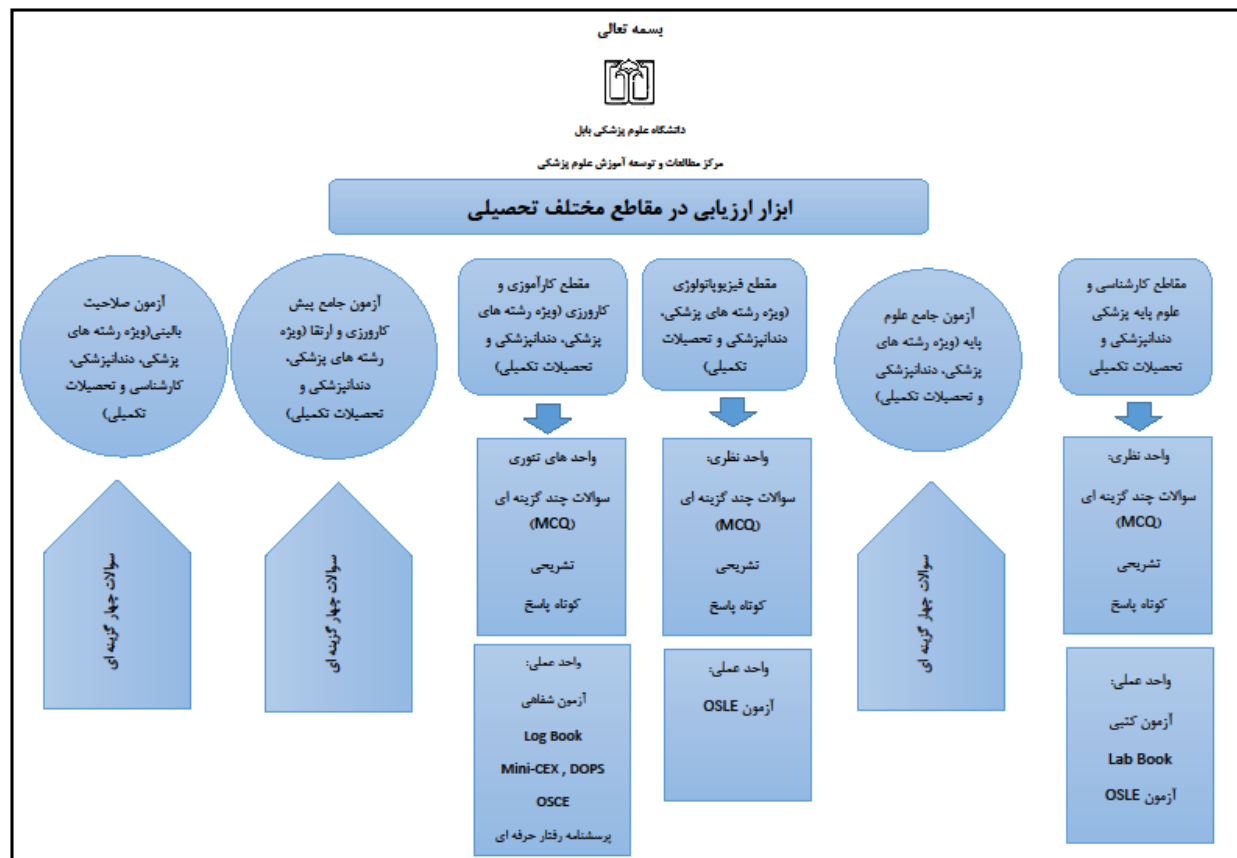
- نمرات آزمون های پایان دوره بالینی (OSCE)، (Log Book و) پس از ارزیابی به اطلاع دانشجو رسانده شود
- در آزمون های تکوینی بالینی (DOPS) (و) Mini-CEX ارائه بازخورد به دانشجو جهت بهبود عملکرد جزئی از آزمون بوده و بایستی در چک لیست مربوطه توسط استاد تکمیل گردد.
- موارد مربوط به پیشرفت تحصیلی فراگیران را مستند کرده و به طور شفاف به اطلاع دانشجو برساند.
- ساز و کاری برای تعیین دانشجویان با عملکرد ضعیف و دارای افت تحصیلی و ارائه بازخورد به آنان مشخص کند.
- ساز و کاری برای رسیدگی به اعتراضات دانشجویان تعریف کند.

ه) حراست آزمون:

- استاد ارائه دهنده ی درس، مسئولیت طراحی سوالات آزمون و ارسال به موقع آنها به کارشناس آموزش را بر عهده دارد. سوالات باید در بسته بندی مخصوص و پلمپ شده در اختیار آموزش دانشکده قرار داده شود. استاد ارائه دهنده ی درس موظف است در زمان آزمون مربوطه در محل برگزاری آزمون حضور داشته باشد و پس از اتمام آزمون، پاسخ نامه ها را تحویل بگیرد. تخلف دانشجویان در جلسات آزمون باید صورت جلسه شده و بوه معاونت آموزشی دانشکده ارسال گردد تا بر طبق آئین نامه تخلفات آموزشی اقدام لازم صورت گیرد.
- مراقبان آزمون بایستی طبق شیوه نامه برگزاری آزمون دانشگاه مصوب شورای آموزشی عمل نمایند.
- در خصوص برخورد با تقلب و تخلف فراگیران در آزمون طبق شیوه نامه برگزاری آزمون های دانشگاه عمل شود.
- صحت و درستی عملکرد دوربین های مدار بسته سالن امتحانات قبل از شروع دوره آزمون ها توسط حراست دانشگاه مورد تایید قرار گیرد.
- ضروری است آنتن بلاکر ها در ابتدای هر آزمون توسط مسئول حوزه آزمون به کار انداخته شوند.

ز) ملاحظات اخلاقی:

- برگزاری آزمون های پایان ترم حداقل امکان بر اساس تقویم دانشگاهی اجرا شود.
- در صورت تغییر زمان برگزاری آزمون مغایر با تقویم دانشگاه، تغییر زمان آزمون منوط به تایید کلیه دانشجویان اعم از میهمانی و در محدوده ی تقویم دانشگاهی می باشد.
- ضروری است روش ارزشیابی، نوع آزمون و منابع درسی و امتحانی در ابتدای ترم در قالب طرح دوره به اطلاع دانشجویان رسانده شود
- برای هیچ یک از آزمون ها نمره ی منفی لحاظ نگردد.
- تضاد منافع اعضای هیات علمی در خصوص طراحی سوالات در صورتی که نسبتی با دانشجوی آن مقطع داشته باشد باید در نظر گرفته شود.
- اساتید موظفند در ارائه نمرات پایان ترم عدالت را رعایت نمایند بدین معنا که نمرات دانشجویان را بدون در نظر گرفتن مواردی مانند جنسیت، قومیت، نژاد، زبان و ... ثبت نمایند.
- در جلسه آزمون، اساتید موظفند با احترام با دانشجویان، کارشناسان آموزش و سایرین رفتار کنند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی بابل

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

فرایند ارزشیابی سوالات امتحانی

مکاتبه با دانشکده های تابعه جهت ازام طراحی سوالات امتحانی
بر مبنای اصول میلمن از سوی EDC دانشگاه

ارائه گزارش طراحی سوالات توسط گروههای آموزشی با حضور
نماینده EDO توسط دانشکده به مرکز مطالعات

برگزاری آزمون و ارسال محرمانه تحلیل (ضریب تمیز ، ضریب
دشواری و...) سوالات به همراه یک نمونه از سوالات

بررسی ساختار سوالات بر اساس اصول میلمن و تطبیق آن

تهیه گزارش محرمانه از بررسی سوالات به استاد مربوطه و
ارائه بصورت فیزیکی به همراه عودت اصل سوالات

استخراج آزمونهایی که بیش از ۳۵ درصد سوالات دارای
اشکال ساختاری و یا تحلیلی باشند

مکاتبه با مدیر EDO دانشکده مربوطه جهت پیگیری
حضور استاد طراح سوال در کارگاههای توانمندسازی

پیگیری تاثیر آموزشهای ارائه شده در طراحی سوالات آتی